

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai 2021- Nr. 2D-

Kopija I Nr.
Lietuvos Respublikos finansų ministerijai

DĖL PARAMOS PAUKŠTININKYSTĖS IR KIAULININKYSTĖS SEKTORIAMS

Atsižvelgdama į sudėtingą situaciją paukštininkystės ir kiaulininkystės sektoriuose, Žemės ūkio ministerija (toliau – ministerija) parengė ir teikia svarstyti Laikinosios valstybės pagalbos (toliau – parama) kiaulininkystės ir paukštininkystės sektoriams (įskaitant kiaušinių gavybą, pakavimą ir (ar) perdirbimą), patyrusiems nuostolių dėl COVID-19 epideminės situacijos, koncepciją (toliau – koncepcija), kuri darbo tvarka suderinta su Finansų ministerija.

Paramą numatoma teikti pagal 2020 m. kovo 19 d. Europos Komisijos komunikato „Laikinoji valstybės pagalbos priemonių, skirtų ekonomikai remti reaguojant į dabartinį COVID-19 protrūkį, sistema“ (toliau – Komunikatas) 3.1 ir 3.12 skirsnius. Paramos priemonės, parengtos pagal Komunikato 3.1 skirsnį, yra suderintos su Europos Komisija (toliau – EK). 2020 m. pabaigoje EK pritarė šių schemų pratęsimui. Numatytoje paramos priemonėje pagal Komunikato 3.12 skirsnį tinkami pareiškėjai būtų įmonės (juridiniai asmenys), užsiimančios šiomis veiklomis: kaulių auginimu, naminių paukščių auginimu mėsai ir kiaušinių gavyba, paukščių skerdimu ir (ar) paukštienos perdirbimu, kiaušinių pakavimu ir (ar) kiaušinių perdirbimu. Prieš tvirtinant šią paramos priemonę ministerija turės ją suderinti su EK. Pagrindiniai principai ir lėšų poreikis pateiktas koncepcijoje (pridedama).

Pastebėtina, kad situacija paukštienos ir kiaulienos sektoriuose, esant sutrikdymų dėl COVID-19 pandemijos, blogėja. Palyginus bendras vidutinės Lietuvos paukščių laikytojų 2020 m. IV ketv. pajamas su 2019 m. IV ketv., VI Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenimis, faktiškai yra didesnis kaip 20 proc. kritimas, o 2021 m. sausio mėn. pajamos, palyginti su 2019 m. sausio mėn., sumažėjo daugiau kaip 40 proc. Toks didelis pajamų mažėjimas yra dėl to, kad perdirbimo įmonės, esant rinkos sutrikdymams, sumažino gamybos apimtį ir nebesudarė sutarčių su kai kuriomis viščiukus broilerius auginančiomis

įmonėmis bei ūkininkais. Dėl to viščiukų broilerių augintojų – 8 įmonių (kurios pateikė informaciją, bet jų gali būti daugiau) apyvarta krito daugiau kaip 30 proc., iš jų 4 visiškai sustabdė broilerių auginimą, nes nebeturėjo kam jų parduoti.

Lietuvoje pagaminta kiauliena daugiausia yra suvartojama vidaus rinkoje, todėl užsidarius viešojo maitinimo sektoriui, gerokai sumažėjo kiaulienos paklausa – tai galimai turėjo įtakos jos kainos kritimui net iki 40 proc. Dėl santykinai ilgo gyvulių auginimo ciklo kiaulininkystės sektorius yra inertiškas ir kiaulių auginimo normaliomis sąlygomis staiga sustabdyti ar iš naujo paleisti neįmanoma. Kiaulininkystėje vieno ciklo trukmė yra apie 9–10 mėnesių, be to, reikia šildyti didžiulius pastatus, prižiūrėti techniką ir neprarasti kvalifikuotų darbuotojų. Jei, pavyzdžiui, viešbučių, restoranų, IT ar paslaugų veiklą įmanoma trumpam sustabdyti, o neveikimo metu priežiūros kaštai nėra santykinai dideli, tai gyvulininkystėje to padaryti nėra galimybių. Gyvulininkystės sektoriuje ūkiai negali staiga nutraukti gamybos ir išleisti savo darbuotojų į prastovas.

Atsižvelgiant į paukštienos (įskaitant kiaušinių gavybą ir jų perdirbimą) sektoriaus specifiką, parama turi būti teikiama visiems ūkio subjektams, nepriklausomai nuo jų dydžio, nes:

- paukštienos gamyba apima visą grandinę – pradedant nuo tėvinio pulko, toliau – inkubatorius, vienadieniai viščiukai, paukščių auginimas, skerdimas, paukštienos perdirbimas ir pateikimas vartotojui;

- į skerdyklą reikia paukščius tiekti tolygiai, kad nebūtų prastovų. 2020 m. trys didžiosios paukštienos perdirbimo įmonės paskerdė ir perdirbo 98 proc. broilerių;

- paukščiai į skerdyklą gali važiuoti optimaliai 150 km, jei toliau, tai prieštarauja gyvūnų gerovės reikalavimams, kurių prašo laikytis dauguma klientų, be to, jie netenka svorio ir ūkininkai patiria nuostolių;

- norint auginti broilerius reikia turėti tėvinį pulką ir inkubatorių, nei vienas ūkininkas to neturi. Ūkininkus vienadieniais viščiukais aprūpina paukščių skerdimo ir perdirbimo įmonės. Atsivežti jų iš Lenkijos būtų gerokai sudėtingiau;

- perdirbimo įmonės skerdžia ir perdirba ne tik savo užaugintus paukščius, bet didelę dalį užaugintų paukščių jie superka iš ūkininkų ar bendrovių, todėl sumažinus paukštienos gamybą arba visiškai nutraukus perdirbimo įmonei veiklą, turės veiklą stabdyti ir tie ūkio subjektai, kurie tik augina broilerius. AB „Vilniaus paukštynas“ ir AB „Kaišiadorių paukštynas“ superka broilerius iš 17 ūkininkų ir 4 su šiomis bendrovėmis susijusių įmonių, ŽŪB „Nematekas“ – iš 1 įmonės, taip pat iš 4 įmonių vištų dedekles skersti. 2020 m. įmonėse paskersta ir perdirbta 41 proc. supirktų viščiukų broilerių;

- perdirbimo įmonės sudaro sutartis su paukščių laikytojais, tai leidžia ūkininkams turėti tam tikrą stabilumo laikotarpį, esant šiuo metu rinkos sutrikdymams dėl COVID-19 pandemijos. Anksčiau perdirbimo įmonės sudarydavo sutartis metams, pastaruoju metu jas sudaro trumpesniai laikotarpiai dėl neprognozuojamos situacijos tiek Lietuvos, tiek kitų šalių rinkose;

- perdirbimo įmonės pirmojo karantino Lietuvoje laikotarpiu ir po jo, esant ekstremaliai situacijai šalyje, iki rugsėjo 30 d. išlaikė viščiukų broilerių supirkimo kainas.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad neskyrus paramos ir užsidarius nors vienai perdirbimo įmonei „integratoriui“, griūtų veikianti vertės grandinė, o tai lemtų konkurencingumo praradimą ir eksporto rinkų netekimą.

Pastebėtina, kad ministerijos valdymo srities tęstinių Europos Sąjungos (toliau – ES) paramos ar kitų priemonių, pagal kurias galima būtų reikšmingai paremti paukštininkystės ir kiaulininkystės sektoriaus įmones ir ūkininkus, nėra. Pavyzdžiui 2018–2020 m. AB „Vilniaus paukštynas“ ir AB „Kaišiadorių paukštynas“ išmokėtos ES paramos ir valstybės pagalbos didžiąją dalį (apie 94–97 proc.) sudarė vienkartinė parama dėl sausros ir dėl COVID-19 pandemijos, o pagal ES paramos priemones mokamos tiesioginės išmokos ir kompensacinės išmokos sudarė apie 29 tūkst. Eur per metus kiekvienai įmonei. Kiaulininkystės sektoriuje paramos teikimas yra susijęs su afrikinio kiaulių maro (toliau – AKM) ir COVID-19 pandemijos protrūkiais. AKM atveju lėšos mokamos tada, jei yra ligos protrūkis ir dėl jo patiriama nuostolių. Pavyzdžiui, 2020 m. Lietuvoje buvo vienas AKM įvykis dideliame kiaulių komplekse ir tam skirta parama sudarė 1,1 mln. Eur (apie 40 proc. šios sumos bus kompensuota iš ES biudžeto). Smulkiesiems kiaulių laikytojams už biosaugos priemonių įsigijimą per metus vidutiniškai skiriama apie 25 tūkst. Eur, o kiaulių auginimo atsisakiusiems ūkio subjektams už kitų gyvūnų įsigijimą – apie 55 tūkst. Eur.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, prašome Lietuvos Respublikos Vyriausybės pritarti koncepcijai ir skirti ministerijai papildomų asignavimų jai įgyvendinti.

PRIDEDAMA. 3 lapai.

Ministras
Navickas

Kęstutis

Aurika Baniënė, tel. 239 1194, el. p. aurika.baniene@zum.lt